

Левицька А.О.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Боднар О.А.**, канд.екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ САНАЦІЇ ТА БАНКРУТСТВА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Банкрутство та санація суб'єктів господарювання відіграють важливу роль у системі антикризового управління. Якщо поглиблений аналіз показує, що вищезазначені заходи не вирішують проблему виходу з кризи, доцільно розглянути процедуру банкрутства, яка може реабілітувати підприємство. Така ситуація свідчить про необхідність другого етапу антикризового управління підприємством - етапу банкрутства.

Відповідно до «Кодексу України з процедур банкрутства щодо боржника» застосовуються такі судові процедури банкрутства: розпорядження майном боржника; мирова угода; санація (відновлення платоспроможності) боржника; ліквідація банкрута [1].

Слід зазначити, що банкрутство може призвести до ліквідації компанії як юридичної особи, але не означає повного зникнення її основних засобів або бізнесу в цілому. Хоча українська процедура банкрутства має певну нормативно-правову базу, яка потребує подальшого вдосконалення, існують певні особливості, про які слід пам'ятати.

Антикризове управління, таке як санація, може і повинно призводити до закриття справ про неплатоспроможність, а компанії можуть і повинні продовжувати свою господарську діяльність, враховуючи фактори, що призвели до кризи [2].

Загалом, санація – це система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про неплатоспроможність з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, оздоровлення фінансово-господарського становища боржника та задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реорганізації підприємства, його пасивів та активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника.

З моменту введення процедури санації вона має свої наслідки для керівництва боржника:

- 1) відсторонення членів виконавчого органу (керівника) боржника;
- 2) управління боржником передається керуючому санацією;
- 3) припиняються повноваження виконавчого органу боржника-юридичної особи, яка здійснює управління та розпорядження майном боржника, та передаються повноваження виконавчого органу керуючому санацією, крім повноважень, визначених планом санації;
- 4) керівник боржника зобов'язаний протягом 15 днів з дня відкриття

провадження у справі про санацію передати керуючому санацією рахунки боржника та інші документи, печатки, штампи, матеріали та інші цінності боржника.

Провадження у справі про неплатоспроможність може бути ініційоване самою компанією і здійснюється як антикризовий захід для збереження бізнесу. Банкрутство визначається як ситуація, коли юридична особа (суб'єкт підприємницької діяльності) неспроможна задовольнити вимоги кредиторів та виконати свої зобов'язання перед бюджетом у встановлений для цього строк. Підставою для порушення справи про неплатоспроможність є звернення кредитора або відповідного державного органу до арбітражного суду. Суттєвою особливістю цієї процедури є те, що протягом певного періоду часу після оголошення про порушення провадження у справі про неплатоспроможність визначаються не лише кредитори, які очікують на задоволення своїх вимог, а й санатори відповідного суб'єкта господарювання [2].

Як правило, будь-яка фізична або юридична особа, яка бажає взяти участь у санації підприємства, готує та подає письмове зобов'язання щодо умов санації такого підприємства та переведення його боргів. Однак це лише один із заходів, оскільки йдеться не лише про задоволення вимог кредиторів, а й про створення умов для збереження та ефективного функціонування підприємства.

Арешт майна боржника та інші обмеження поведінки боржника щодо розпорядження його майном можуть бути накладені лише в межах процедури санації, якщо вони не перешкоджають виконанню плану санації та не суперечать інтересам конкурсних кредиторів. Власник майна боржника (орган, до сфери управління якого належить майно) не може обмежувати повноваження керуючого санацією щодо розпорядження майном боржника. Після введення процедури санації певні обмеження можуть поширюватися і на правочини боржника. Значні правочини та правочини з пов'язаними особами здійснюються керуючим санацією за згодою комітету кредиторів, якщо інше не передбачено планом санації боржника або законодавством України з питань банкрутства [3].

Отже, у відносинах неплатоспроможності взаємно переплітаються майнові й організаційні відносини. З одного боку, основна мета кредиторів полягає в погашенні їхніх грошових вимог, з іншого боку — для реалізації своєї мети кредиторам необхідно утворити комітет, що буде виступати від імені всіх.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Кодекс України; Закон, Кодекс від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
2. Все про санацію її наслідки та план санації. URL: <https://nobili.ua/news/blog/vce-pro-sanaciyu-1/>
3. Особливості правового регулювання процедури банкрутства суб'єктів господарювання. URL: <https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/pres-centr/publications/399430/>